

Advies over de aanleg van ontsnipperingsinfrastructuur langs de N43 in Harelbeke

Adviesnummer:	<u>INBO.A.3499</u>
Datum advisering:	23 november 2016
Auteur(s):	Joris Everaert
Contact:	Niko Boone (niko.boone@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	e-mail op datum van 17 oktober 2016
Geadresseerden:	stad Harelbeke T.a.v. Yves Debosscher Marktstraat 29 8530 Harelbeke yves.debosscher@harelbeke.be

Aanleiding

In Zuid-West-Vlaanderen groeien de steden en gemeenten aan elkaar. Op grondgebied van de stad Harelbeke probeert het stadsbestuur een openruimtecorridor te bewaren en te versterken tussen de Leie en het kanaal Bossuit-Kortrijk, via een nieuw aan te leggen gebied 'Spijkerland' en het provinciaal domein De Gavers. In deze laatste resterende corridor zijn een aantal migratieknelpunten voor dieren aanwezig, waaronder de N43 (Gentsesteenweg), een industrieterrein, de N36, E17 en enkele lokale wegen. Ter hoogte van deze corridor zijn wegenwerken gepland aan de N43.

Vraag

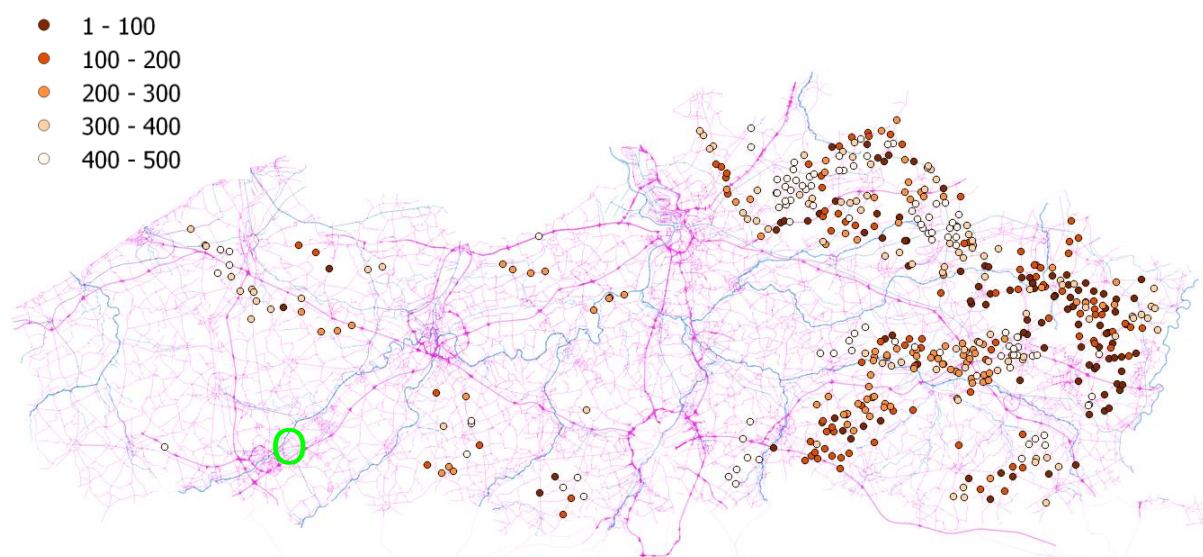
Wat zijn de aandachtspunten bij de eventuele aanleg van een buis of koker onder de weg als ontsnipperingsmaatregel voor o.a. kleine zoogdieren?

Toelichting

1 Ecologische aandachtspunten

De Ontsnipperingstool (OT) is een praktisch inzetbaar software-instrument dat een modelmatige aanpak biedt om verkeersinfrastructuur in Vlaanderen te ontsnipperen (van der Meulen *et al.*, 2016). Het kwantificeert de effecten van ontsnippering op de leefgebieden (migratie- en leefhabitat) van 21 soorten die gevoelig zijn voor versnippering. De soorten zijn geselecteerd uit de soortgroepen grote tot kleine zoogdieren, reptielen en amfibieën. De Ontsnipperingstool geeft als resultaat per soort of soortgroep een prioritering van op te lossen knelpuntlocaties.

Op niveau Vlaanderen komt de betreffende zone in Harelbeke niet naar voor als prioritair aan te pakken knelpunt door versnippering van faunaleefgebied (figuur 1). De OT neemt wel enkel de actueel gekende ecologische kenmerken in rekening. Door het versterken van de natuurinfrastructuur (bv. het project Spijkerland in Harelbeke) kan de OT mogelijk tot een ander resultaat komen.

Figuur 1. Overzicht van de 500 meest prioritare locaties voor ontsnippering (hoogste prioriteit = 1) voor de soortgroep 'kleine landgebonden zoogdieren' volgens de Ontsnipperingstool (van der Meulen *et al.*, 2016). De groene cirkel toont het projectgebied.

Dat er bij het versterken van de openruimtecorridor in Harelbeke nagedacht wordt over mogelijke ontsnipperingsmaatregelen, is positief. Het is daarbij zinvol om de kosten/baten ervan goed te onderzoeken. Om een doeltreffende verbinding te realiseren voor bijvoorbeeld kleine zoogdieren, is het essentieel om op termijn de barrière-knelpunten in de volledige corridor aan te pakken. Anders kan er een ecologische val ontstaan waarbij meer verkeersslachtoffers vallen dan in de actuele situatie. Naast het knelpunt ter hoogte van de kruising met de N43, lijken van noord naar zuid ook de volgende knelpunten aanwezig:

- ten westen van het industrieterrein net ten zuiden van de N43 is actueel enkel een smalle verbinding aanwezig langs de gracht evenwijdig met de N36;
- enkele kleine wegen;
- de kruising met de N36;
- ten zuiden van de Gavers enkele kleine wegen en de E17.

2 Opportuniteiten bij wegenwerken

Bij wegenwerken worden vaak kleine ingrepen gedaan ten voordele van natuur, waaronder de aanleg van kleinschalige ontsnipperingsinfrastructuur zoals ecotunnels, ecokokers, amfibieëntunnels en ecoduikers (via waterlopen). Het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) en het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) hebben hier ervaring mee.

Het inspelen op opportuniteiten kan altijd onderzocht worden, zeker bij wegenwerken. Tussen het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) en het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) zijn hierover regelmatig contacten. We raden dan ook aan om contact op te nemen met deze diensten.

Conclusie

Op niveau van Vlaanderen en op basis van de actuele ecologische kenmerken komt de betreffende zone in Harelbeke niet naar voren als een prioritair aan te pakken knelpunt op het vlak van versnippering van faunaleefgebied. Hierbij is geen rekening gehouden met het versterken van de natuurinfrastructuur door het project Spijkerland. Het is positief om in dit project na te denken over mogelijke ontsnipperingsmaatregelen. Om een doeltreffende verbinding te realiseren voor bijvoorbeeld kleine zoogdieren, is het wel essentieel om op termijn de barrière-knelpunten in de volledige corridor aan te pakken en de kosten-baten goed te onderzoeken.

Het is steeds nuttig om te onderzoeken of opportuniteiten voor ontsnippering kunnen aangegrepen worden bij wegenwerken. Hiervoor kan best contact opgenomen worden met het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) en het departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE), die daar ervaring mee hebben.

Referenties

van der Meulen M., Uljee I., Everaert J. & Engelen G. (2016). De Ontsnipperingstool. Handleiding en resultaten van de 'eerste run'. VITO-rapport: 2016/RMA/R/0543.